

Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhanke (TOVA-lainsäädäntöhanke) Dnro VN/11745/2019

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 10/2021

Aika: 27.4.2021 klo 13.00-15.30

Paikka: Teams-yhteys

Paikalla:

Leena Ylä-Mononen, ympäristöministeriö, puheenjohtaja

Oili Rahnasto, ympäristöministeriö

Merja Huhtala, ympäristöministeriö/öljysuojarahasto

Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö

Atro Andersson, valtiovarainministeriö

Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö

Merja Vuori, Kemianteollisuus ry

Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry

Satu Lyytikäinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

(edustaa aluehallintovirastoja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia)

Helena Kontkanen, konkurssiasiamiehen toimisto

Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto

Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry

Amanda Aalto, Finanssiala ry

Matti Sjögren, Ympäristövakuutuskeskus

Mika Kättö, sisäministeriö

Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Minna Ojanperä, MTK

Jari Natunen, Suomen luonnonsuojeluliitto

Jouko Tuomainen, Suomen ympäristökeskus

Mari-Linda Harju-Oksanen, ympäristöministeriö

Anni Juvonen, ympäristöministeriö

Kati Leskinen, ympäristöministeriö

Poissa:

Jari Salila, oikeusministeriö

Kimmo Peltonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Sini Pietilä, ympäristöministeriö

1 § Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Leena Ylä-Mononen avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2 § Edellisen kokouksen pöytäkirja

Pöytäkirja hyväksyttiin pienin korjauksin ja se julkaistaan valtioneuvoston säädösvalmistelun ja kehittämishankkeiden sivustolla (<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>; TOVA-lainsäädäntöhanke, YM033:00/2019).

3 § TOVA-lakiluonnos, ympäristövahinkomaksut

Anni Juvonen (YM) esitteli uuden version TOVA-lakiluonnoksen ympäristövahinkomaksua koskevista pykälistä (2 luku) sekä vuosittaisen ympäristövahinkomaksun maksuluokista.

Keskusteltiin 11 §:stä, johon kaivattiin selvennystä. Keskusteltiin siitä, että nykyinen muotoilu voi jättää tulkinnanvaraisuutta sen suhteen, mihin sana ”toimintoja” viittaa (huom. sanoilla ”toiminta” ja ”toiminto” sama taivutusmuoto). Pykälän tarkoituksena on täsmentää, että ympäristövahinkomaksua olisi maksettava erikseen kaikista niistä toiminnoista, jotka YSL 5 §:n 1 momentin 3 kohdan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan määritelmän tarkoittamalla tavalla muodostavat luvanvaraisen kokonaisuuden.

Kirjallisia kommentteja pyydettiin toimittamaan 4.5.2021 mennessä.

4 § Ympäristövahinkomaksut, laskelmat

Atro Andersson (VM) esitteli laskelmia ympäristövahinkomaksujen kohdentumisesta muun muassa maksuluokkakohteisesti ja toimialoittain.

Laskelmia täsmennetään maksuluokkia koskevan valmistelun edetessä ja käytettävissä olevien tietojen päivittyessä.

Keskusteltiin eläinsuojiiin kohdistuvista maksuista. Lakiluonnoksessa maksuvelvollisia toimintoja ovat myös ne eläinsuojat, joiden toimintaa harjoittaa yksityinen elinkeinonharjoittaja. Nykyisin vakuutusvelvollisia ovat vain yksityisoikeudelliset yhteisöt. Valmistelussa tulisi selvittää tarkemmin toimialan maksurasitteen aiheellisuutta ottaen huomioon toimintaan liittyvät ympäristöriskit.

Keskusteltiin turvetuotantoon kohdistuvista maksuista ja siitä, onko turvetuotannolle nykyisen luonnoksen maksuluokkamallilla aiheutuva maksurasite perusteltu ottaen huomioon rasitteen määrä suhteessa muihin toimialoihin sekä alan tulevaisuus.

Keskusteltiin valtion harjoittamasta ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta ja siitä, että myös tässä toiminnassa voi ilmetä ympäristön pilaantumisesta johtuvia korvattavia vahinkoja ja kustannuksia. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos on rajattu lakiluonnoksen soveltamisalasta, koska niiden toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ja kustannusten korvaamisessa ei tarvita TOVA-järjestelmää. Luonnonvarakeskus on vielä mainittu maksajien luettelossa, sillä sen mukanaoloa ei ole vielä ehditty selvittää tarkemmin.

Keskusteltiin mahdollisuudesta asettaa yritysکوhtainen maksukatto ja myös siitä, kuinka pientä maksua on tarkoituksenmukaista kerätä, ottaen huomioon maksujen keräämiseen liittyvät hallinnolliset kustannukset. Lisäksi keskusteltiin maksujen mahdollisesta porrastamisesta.

Keskusteltiin julkisomisteisista osakeyhtiöistä. Todettiin, että yhtiömuodossa harjoitettu valtion toiminta kuuluu maksuvelvollisuuden piiriin.

Keskusteltiin Tukes-lupaluokituksesta ja siitä, että se nostaa joitakin toimintoja korkeampaan maksuluokkaan. Nykyisissä laskelmissa ei ole vielä huomioitu Tukes-luokituksen mahdollisia vaikutuksia toimintojen maksuluokkiin.

5 § Muut asiat

Keskusteltiin ohjausryhmän toimikauden jatkamisesta lokakuun 2021 loppuun saakka. Kesäkuussa järjestetään yksi ohjausryhmän kokous. Tästä tulee ohjausryhmän jäsenille erikseen kalenterikutsu. Kokoukset jatkuvat alkusyksystä.

Öljysuojarahastoa koskevat keskustelut ovat edenneet, mutta ovat edelleen kesken. Asiasta on kerrottavissa ohjausryhmälle lisätietoa mahdollisesti seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa.

Kokousmateriaalin mukana on jaettu muistio TOVA-järjestelmien ja YSL-jätevakuusjärjestelmän rajapinnoista. Muistiota on mahdollista kommentoida 4.5 saakka. Ohjausryhmälle aiemmin jaettu kaivosten vakuusmääriä koskeva Excel-tiedosto pyydettiin päivittämään. Tämä merkittiin sihteeristön työlistalle.

6 § Seuraava ohjausryhmän kokous on maanantaina 31.5.2021 klo 13.00-15.30

7 § Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.22